

ZAPISNIK
sa prve zajedničke sjednice
Odbora za evropske integracije i Odbora za međunarodne odnose i iseljenike
održane 9. februara 2018. godine

Sjednica je počela u 17:35 časova.

Sjednici su kopredsjedavali Adrijan Vuksanović, predsjednik Odbora za evropske integracije, i Andrija Nikolić, predsjednik Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Sjednici su prisustvovali članovi Odbora za evropske integracije: Nikola Rakočević, Daliborka Pejović, mr Mihailo Anđušić, Momčilo Martinović i Marija Čatović, dok je odsutnu članicu Odbora Maju Bakrač, u skladu sa članom 65 Poslovnika Skupštine Crne Gore, mijenjala poslanica Ana Nikolić.

Sjednici su prisustvovali članovi Odbora za međunarodne odnose i iseljenike: Luidž Škrelja, dr Halil Duković, Nada Drobnjak, dr Dragutin Papović i mr Ervin Ibrahimović, dok je odsutnog člana Odbora Miloša Nikolića, u skladu sa članom 65 Poslovnika Skupštine Crne Gore, mijenjao poslanik Milorad Vuletić.

Takođe, sjednici su prisustvovali zainteresovani poslanici: dr Suad Numanović, predstavnik Kluba poslanika Demokratske partije socijalista Crne Gore, Andrija Popović, predstavnik Kluba poslanika Socijaldemokrata Crne Gore i Liberalne partije Crne Gore, dr Branko Radulović, Slaven Radunović i Predrag Bulatović, predstavnici Kluba poslanika Demokratskog fronta i poslanik Aleksandar Damjanović.

Sjednici je prisustvovao Johaneshan (*Johannes Hahn*), evropski komesar za politiku evropskog susjedstva i pregovore o proširenju, kao i njegov šef kabineta Mihael Karničnih (*Michael Karnitschnig*), član kabineta Johaneshan Noak (*Johannes Noack*), Anemari Huber (*Annemarie Huber*), savjetnica za stratešku komunikaciju, Henoveva Ruiz Kalavera (*Genoveva Ruiz Calavera*), direktorica za Zapadni Balkan u Generalnom direktoratu za susjedstvo i pregovore o proširenju i Barbara Hesus Himeno (*Barbara Jesus-Gimeno*), zamjenica šefa Jedinice za Crnu Goru u Generalnom direktoratu Evropske komisije za susjedstvo i pregovore o proširenju.

Prisustvovali su i Aivo Orav, šef Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, Plamena Halačeva (*Plamena Halacheva*), šefica Odjeljenja za politička pitanja i evropske integracije i Vuk Uskoković, savjetnik za politička i pravna pitanja.

Zajedničkoj sjednici prisustvovali su i predstavnici Vlade Crne Gore: prof dr Srđan Darmanović, ministar vanjskih poslova i Aleksandar Andrija Pejović, ministar evropskih poslova, kao i predstavnici Ministarstva vanjskih poslova Aleksandar Drljević, generalni direktor Generalnog direktorata za EU i regionalnu saradnju i Maja Đurđić, načelnica Odjeljenja za odnose sa javnošću i predstavnici Ministarstva evropskih poslova: Miodrag Radović, sekretar Ministarstva, Marina Vujačić, državna sekretarka Ministarstva i Jelena Burzan, generalna direktorica za pristupanje EU.

Po pozivu, sjednici su prisustvovali predstavnici relevantnih nevladinih organizacija: Maja Raičević iz Centra za ženska prava, Momčilo Radulović iz Evropskog pokreta u Crnoj Gori, Jelena Marojević Galić iz Koalicije 27 u Crnoj Gori, Igor Milošević iz Asocijacije za demokratski prosperitet ZID, Pavle Ćupić iz Mreže za afirmaciju nevladinog sektora, Goran Macanović i Katarina Bigović iz Saveza slijepih Crne Gore, Boris Raonić iz Građanske alijanse, Zlatko Vujović iz Centra za monitoring i istraživanje, Dragan Koprivica iz Centra za demokratsku tranziciju, Milena Bešić iz Centra za demokratiju i ljudska prava, Milenko Vojičić iz Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore, Gordana Đurović iz Crnogorske panevropske unije, Daliborka Uljarević iz Centra za građansko obrazovanje, Dalibor Tomović iz Akcije za ljudska prava i Milena Milošević iz Instituta alternativa.

Sjednici su prisustvovali: Aleksandar Jovičević, generalni sekretar Skupštine Crne Gore, Marija Mirjačić i Mersudin Gredić, zamjenici generalnog sekretara Skupštine i Ardijan Mavrić, savjetnik potpredsjednika Skupštine Crne Gore.

Takođe, sjednici su prisustvovali službenici Odbora za evropske integracije: Sanja Bulatović, Marija Milošević i Luka Pejović i službenici Odbora za međunarodne odnose i iseljenike: v.d. sekretara Odbora mr Jasmin Bojadžić i saradnici u Odboru: Dijana Mitrović, Blagota Marunović i Vanja Čabarkapa.

Sjednicu su pratili predstavnici domaćih i inostranih medija, a ista je emitovana u direktnom televizijskom prenosu.

Za sjednicu je jednoglasno usvojen sljedeći:

DNEVNI RED

Obraćanje gdina Johanesa Hana, evropskog komesara za politiku evropskog susjedstva i pregovore o proširenju

Prva tačka dnevnog reda: *Obraćanje gdina Johanesa Hana, evropskog komesara za politiku evropskog susjedstva i pregovore o proširenju*

Otvarajući sjednicu, predsjednik Odbora za evropske integracije Adrijan Vuksanović je podsjetio da je, sa predsjednikom Odbora za međunarodne odnose i iseljenike, sazvaio sjednicu na zahtjev predsjednika Skupštine Crne Gore, na osnovu čl. 62 i 66, a u vezi člana 63 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore. Utvrdio je tok sjednice, a zatim dao riječ uvaženom gostu, Johanesu Hanu, evropskom komesaru za politiku evropskog susjedstva i pregovore o proširenju.

Komesar Han predstavio je Strategiju „Vjerodostojna perspektiva proširenja i pojačana saradnja EU sa Zapadnim Balkanom.“, istakavši da je ovo istorijski trenutak za Crnu Goru, države Zapadnog Balkana, region i Evropu. Strategija, koju je Evropska komisija usvojila prije nekoliko dana, potvrđuje da je posvećenost Evropske unije pristupanju Crne Gore čvrsta i neupitna. Han je saopštio da Zapadni Balkan ima zajedničko nasljeđe i istoriju, a njegova budućnost definisana je zajedničkim mogućnostima i izazovima. Strategija za

Zapadni Balkan je nacrtala skicu puta kako bi Crna Gora bila spremna za članstvo 2025. godine, što je izuzetno ambiciozna perspektiva, a da li će biti ostvarena zavisiće isključivo od objektivnih zasluga. Prema riječima komesara, Strategija daje Skupštini Crne Gore i civilnom društvu mogućnost da izvrše pozitivan pritisak na Vladu da ostvari napredak u određenim oblastima. Vjerodostojna perspektiva proširenja podrazumijeva kredibilne napore i reforme, a najvažnije je da se eliminišu postojeći nedostaci u oblasti vladavine prava, osnovnih prava, slobode izražavanja i borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala. Važne su i ekonomske reforme, borba sa visokom stopom nezaposlenosti, unapređenje funkcionisanja demokratskih institucija i reforma javne uprave.

Han je istakao da Crna Gora predstavlja pozitivan primjer u vezi sa drugim ključnim kriterijumom - dobrosusjedskim odnosima i regionalnom saradnjom. Naveo je da je Crna Gora već ostvarila značajan napredak u pristupnim pregovorima, 30 pregovaračkih poglavlja je otvoreno, od kojih su tri privremeno zatvorena, postoje konkretni akcioni planovi za sva poglavlja, a slijedi njihova implementacija. Evropski komesar je podvukao da brzina pregovora zavisi od uspješne reforme u oblasti vladavine prava i izrazio očekivanje da će biti ostvaren dalji napredak. Zakonski okvir i institucionalni sistem postoje, a vrijeme je za ostvarivanje opipljivih rezultata.

Han je naglasio da institucije moraju vršiti mandat na nezavisan i transparentan način, te da mora postojati nulta tolerancija za korupciju i organizovani kriminal, pranje novca i trgovinu ljudima. Ne smije biti miješanja u slobodu medija i izražavanja, a Skupština ima mogućnost da zaštiti nezavisnost medija. Nezavisno sudstvo i efikasna i transparentna javna uprava su interesi crnogorskih građana, a ne aspiracija Evropske komisije.

Evropski komesar Johan Han je obećao podršku Evropske unije Crnoj Gori u daljim aktivnostima i podsjetio da Strategija sadrži šest ključnih inicijativa, kojima će pojačati podršku regionu: jačanje podrške u oblasti vladavine prava, veće angažovanje u oblasti bezbjednosti i migracija, podrška društveno-ekonomskom razvoju, veća povezanost, pokretanje digitalne agende za Zapadni Balkan i podrška procesu pomirenja i dobrosusjedskim odnosima. Evropska unija će obezbijediti institucionalnu i finansijsku spremnost da prihvati nove države članice, onda kada one ispune uslove. Pretpristupna pomoć će takođe biti značajno povećana. Evropski komesar je zaključio da su popločali put ka Evropskoj uniji, a sada je na Crnoj Gori da taj put pređe. Da bi se ovaj ambiciozni scenario pretočio u javnost, mora se djelovati odmah, zaključio je Han.

Predsjednik Odbora za evropske integracije Adrijan Vuksanović je ocijenio da su Strategija za Zapadni Balkan i posjeta evropskog komesara vidovi otvorene podrške evropskoj integraciji Crne Gore. On je izrazio zadovoljstvo činjenicom da je politika proširenja visoko kotirana na agendi Evropske unije i ocijenio da to daje dodatni podstrek Crnoj Gori, kao lideru procesa pristupanja, u finalnoj fazi sprovođenja obaveza na putu ka EU. Kako je kazao, dodatno nas snaži i to što je jedna od poruka ovog dokumenta da sve države Evrope treba da budu u Evropskoj uniji, čime EU ističe vrijednost ujedinjenosti. Vuksanović je naglasio da Crna Gora već dugo zastupa i živi evropske ideje, a iste je afirmisala i u turbulentnim vremenima. Zaključio je da je na Crnoj Gori da te vrijednosti institucionalizuje i izrazio uvjerenje da će to i uraditi.

Predsjednik Odbora za međunarodne odnose i iseljenike Andrija Nikolić je saopštio da Crna Gora novu Strategiju proširenja Evropske unije vidi kao snažnu promociju ideje

evropske integracije, sa ciljem da je svi zajedno učinimo aktuelnijom i kredibilnijom. Istakao je da Crna Gora smatra da je upravo nova energija u politici proširenja ključ rješenja za dugoročnu održivost evropskog jedinstva, ali i za podizanje integracionog entuzijazma zemalja Zapadnog Balkana. Ocijenio je da se integracija, kao temelj crnogorske državne politike, pokazala kao najbolji okvir za sazrijevanje i razvoj našeg društva. Ispravnost uvjerenja da se do evropskog kvaliteta života dolazi usvajanjem evropskih vrijednosti u kontinuitetu na izborima ovjeravaju građani Crne Gore. Nikolić je istakao da je Strategijom notirano da učlanjenje Crne Gore do 2025. godine predstavlja ambiciozan ali izvodljiv plan. On je podsjetio da su Crna Gora i njeno političko liderstvo uvijek ispred sebe postavljali ambiciozne ciljeve, počev od obnove državne nezavisnosti, u skladu sa najzahtjevnijim evropskim standardima, preko integracije obnovljene države u međunarodne okvire. Naveo je da danas, nakon niza vanjsko-političkih uspjeha, govorimo o Crnoj Gori kao novoj NATO članici i lideru aktuelnog procesa EU integracije sa 30 otvorenih poglavlja, od čega su tri privremeno zatvorena. Dodao je da se na crnogorskom primjeru jasno prepoznaje da su stabilnost i evropska integracija Zapadnog Balkana opipljivi i dostižni. Izrazio je zadovoljstvo činjenicom da je Evropska komisija, u svojoj Strategiji, jasno ukazala da će zadržati princip vrednovanja individualnih zasluga kandidata za članstvo, te da će pojačati svoje prisustvo u zemljama Zapadnog Balkana. Saopštio je da Strategiju proširenja posmatramo kao podsticaj za nastavak sprovođenja vitalnih reformi, kako bi dovršili proces naše političke, ekonomske, socijalne i kulturne transformacije. Na kraju izlaganja, predsjednik Odbora je izrazio uvjerenje da će Crna Gora uspješno savladati sve izazove na preostaloj dionici evropskog puta i, uz ekspertsku, tehničku i finansijsku pomoć Evropske komisije, ispuniti svoje obaveze i prije okvirnog roka notiranog u novoj Strategiji proširenja. Zaključio je da je to naš državni prioritet.

Uslijedila je diskusija u kojoj su učestvovali članovi dva odbora, predstavnici poslaničkih klubova i zainteresovani poslanici.

Članica Odbora za evropske integracije Marija Ćatović upitala je komesara Hana koji su, po njegovom mišljenju, najveći dosadašnji uspjesi Crne Gore na njenom putu ka Evropskoj uniji.

Daliborka Pejović, članica Odbora za evropske integracije, ocijenila je da su Strategija, obraćanje komesara Hana, kao i ranije obraćanje visoke predstavnice EU Federike Mogerini, ohrabrujući za Crnu Goru i da je obavezuju da ostvari očekivane i veoma izazovne ciljeve. Zanimalo ju je da li će se, na putu ka članstvu u Evropskoj uniji, posebno cijeniti činjenica da Crna Gora nema otvorenih pitanja u dijelu susjedske politike, za razliku od država iz okruženja.

Poslanik mr Ervin Ibrahimović je saopštio da su manjinski narodi u Crnoj Gori uvijek podržavali evropsku integraciju, kao i da je naša država prepoznata po njegovanju dobrosusjedskih odnosa. Istakao je da Evropska unija, i pored svih izazova, ostavlja otvorena vrata za nove članice i dodao je da je evropska integracija Zapadnog Balkana ne samo u interesu regiona, već i EU. Ukazao je da zbog inertnosti i nezainteresovanosti briselske birokratije za dešavanja na prostoru bivše Jugoslavije, nijesu spriječena stradanja stotine hiljada nedužnih žrtava i pojava četiri miliona izbjeglica i interno raseljenih lica.

Poslanik Luid Škrelja je saopštio da je, kako je kazao, takozvana građanska opozicija uputila pismo komesaru Hanu u kojem je tražila da se ulože naponi u zaustavljanju Demokratske

partije socijalista u, po njihovom mišljenju, nepravednim postupcima prema određenim članovima Savjeta Radio televizije Crne Gore. Interesovalo ga je kako to ocjenjuje Han i kakvo je njegovo mišljenje bilo kada je prošle godine građanska opozicija tražila smjenu kompletnog rukovodstva Radio televizije Crne Gore, javnog servisa građana.

Član Odbora za evropske integracije mr Mihailo Anđušić je izrazio zadovoljstvo što su u Strategiji na kvalitetan i sveobuhvatan način date vremenski jasne odrednice za evropsku agendu zemalja Zapadnog Balkana. Istakao je da je Crna Gora, kao apsolutni lider procesa pristupanja, snažno posvećena nastavku procesa reformi, pogotovo u oblastima: vladavine prava, borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije i jačanja institucija sistema.

Poslanik Andrija Popović je podsjetio da je Crna Gora prije 10 godina podnijela zahtjev za članstvo u Evropskoj uniji, a prije osam godina postala kandidat za članstvo. Ocijenio je da su se u međuvremenu kriterijumi za članstvo u EU pooštrili i postavio pitanje da li je za spor put ka EU krivac Crna Gora, Evropska unija ili je krivica podijeljena.

Članica Odbora za međunarodne odnose i iseljenike Nada Drobnjak je upitala evropskog komesara šta će se konkretno uraditi u Evropskoj uniji i na Balkanu na polju antidiskriminacije. Takođe, interesovalo je na koji način se mladi, obrazovani ljudi mogu zadržati u državama koje pristupaju Evropskoj uniji.

Nikola Rakočević, član Odbora za evropske integracije, upitao je da li će, shodno Strategiji proširenja, Crna Gora morati da čeka neke druge države koje su u pretpristupnom procesu, ili će se cijeliti njeni rezultati, shodno sopstvenim državnim dostignućima. Izrazio je stav da je Crna Gora obnovila nezavisnost ne samo da bi ispravila istorijsku nepravdu, već i da bi samostalno odlučivala o evropskoj budućnosti svojih građana.

Poslanik dr Branko Radulović upitao je evropskog komesara Hana da li smatra da je moguće da Crna Gora, sa, po njegovim riječima, korumpiranim režimom, zatočenim institucijama, retrogradnim ideologijama i kozmetičkim reformama postane razvijena srednjoevropska država. Ocijenio je da to zavisi i od Crne Gore i od Evropske unije i zapitao se da li će evropski komesar sagledavati Crnu Goru „otvorenim očima“, uvažavajući i mišljenja opozicije.

Poslanik Slaven Radunović je iznio mišljenje da većina građana Crne Gore podržava ulazak u EU, jer žele da izađu na kraj sa problemima koje ne uspijevamo sami da riješimo. Podsjetio je da su se Evropska unija, nevladin sektor i crnogorska opozicija zalagali za osnivanje Agencije za sprječavanje korupcije, a ista se, po njegovoj ocjeni, pretvorila u svoju suprotnost. Radunović je kazao da je direktor pomenute Agencije u srodstvu sa predsjednikom Vlade i iznio stav da se isti bavi obračunom sa političkim protivnicima premijera.

Poslanik Predrag Bulatović je ocijenio da je Specijalno državno tužilaštvo pretvoreno u specijalnu snagu za procesuiranje Demokratskog fronta i izmišljanje slučajeva, poput, po njegovim riječima, takozvanog državnog udara, kao i da služi za obračune unutar vladajuće partije. Iznio je mišljenje da Strategija proširenja neće imati smisla ukoliko evropski zvaničnici ne shvate da je crnogorsko društvo duboko podijeljeno i primijetio da u Strategiji, kao ni u izlaganju komesara, nije primijećeno kakav je bio izborni dan 16. oktobra 2016. godine. Poslanik Bulatović je naveo da istraživanje koje su radili prije dva mjeseca pokazuje najniži stepen podrške evropskoj integraciji Crne Gore. Upitao je komesara Hana zbog čega EU svojim inertnim odnosom podržava progon Demokratskog fronta.

Poslanik Aleksandar Damjanović je saopštio da je Strategijom poručeno da proširenja EU neće biti do 2025. godine. Naveo je da Vlada ne izvršava odluke Ustavnog suda, poput odluke o zabrani kockanja maloljetnika, ne smjenjuje državne funkcionere koji su pravosnažno osuđeni za zloupotrebu državnih sredstava u partijske svrhe i ne odgovara na određena pitanja poslanika. Ukazao je na neriješeno pitanje Prevlake i interesovao se koje mehanizme posjeduje Evropska komisija da naloži članici Evropske unije da ne blokira odluku Arbitražnog suda, ukoliko isti odluči da Prevlaka pripadne Crnoj Gori.

Uslijedila su obraćanja predstavnika Vlade Crne Gore, kao i pitanja i komentari predstavnika nevladinog sektora.

Ministar vanjskih poslova prof. dr Srđan Darmanović je saopštio da Strategija potvrđuje stav EU da proces proširenja ostaje u potpunosti zasnovan na individualnim zaslugama kandidata. Izrazio je uvjerenje da će se nastaviti sa sprovođenjem sveobuhvatnih reformi u ključnim oblastima, među kojima su: vladavina prava, osnovna ljudska prava, ekonomski razvoj i regionalna saradnja, u kojima je Crna Gora već ostvarila značajne rezultate. Ministar je pozdravio spremnost Evropske unije da poveća svoju podršku procesu transformacije na Zapadnom Balkanu kroz šest ključnih inicijativa, kao i postepeno povećanje finansiranja u okviru instrumenata za pretpristupnu pomoć (IPA). Ukazao je na punu spremnost za snažnije unapređenje dobrosusjedskih odnosa.

Ministar evropskih poslova Aleksandar Andrija Pejović je ocijenio da je Strategija za Zapadni Balkan još jedan pokazatelj nedvosmislene podrške evropske perspektive našeg regiona. Naveo je da su u ovom dokumentu predstavljene ne samo političke poruke, već i konkretni mehanizmi institucionalne i finansijske podrške Brisela. Istakao je posvećenost Crne Gore daljem razvoju vladavine prava i naglasio da je pristupanje Evropskoj uniji naš prioritetni cilj, jednako kao politički, ekonomski i sigurnosni interes Evropske unije. Zaključio je da je Crna Gora predvodnik procesa evropske integracije i da sa te pozicije dijeli iskustvo sa državama regiona, u cilju poboljšanja njihovih integracijskih procesa.

Daliborka Uljarević, izvršna direktorica NVO Centar za građansko obrazovanje je izdvojila ključne segmente Strategije, sa stanovišta civilnog društva: potrebu unapređenja vladavine prava i nezavisnosti pravosuđa, očuvanje slobode medija i inkluzivni dijalog zainteresovanih subjekata. Upitala je komesara Hana kako ocjenjuje najavu da se neće poštovati odluke suda, čime će se nastaviti urušavanje nezavisnosti javnog sektora.

Programski direktor NVO Građanska alijansa Boris Raonić je ukazao da brojne članice Evropske unije nijesu uspješne u nastojanju da približe ideju proširenja svojim društvima. S tim u vezi, interesovalo ga je da li postoji neki plan ili strategija koji se odnose na probleme koji se tiču same Evropske unije kada je u pitanju proces proširenja.

Goran Macanović, izvršni direktor NVO Savez slijepih Crne Gore je saopštio da organizacije osoba sa invaliditetom nijesu zadovoljne nivoom primjene propisa i poštovanjem prava ovih lica i s tim u vezi postavio pitanje u kojoj će mjeri puna primjena ovih propisa i puno poštovanje prava lica sa invaliditetom biti od uticaja u ocjeni ispunjenosti uslova za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji.

Izvršni direktor NVO Asocijacija za demokratski prosperitet (ZID) Igor Milošević se interesovao za načine za podsticaj vlada država regiona da vlastite politike, pogotovo u domenu socijalne zaštite, usklade sa evropskim politikama. Zanimalo ga je i na koji način će se podstaći sprovođenje programa Erasmus+ u Crnoj Gori. Govorio je i razvoju

stabilokratije kao koncepta vladanja u regionu, kao i o stabilnosti EU, koja je zasnovana na konceptu ljudske sigurnosti, i zapitao se zbog čega isti nije inkorporiran u Strategiju.

Izvršna direktorka NVO Centar za ženska prava Maja Raičević je istakla da su rodna nejednakost i manjak institucionalne zaštite žena i djece od diskriminacije i nasilja gorući problemi u Crnoj Gori i na Zapadnom Balkanu. Postavila je pitanje da li će ove teme imati dužnu pažnju u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Milenko Vojičić iz NVO Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore je saopštio da su lica sa invaliditetom veoma diskriminisana i da se susrijeću sa velikim brojem prepreka. S tim u vezi, ukazao je da je ovo pitanje trebalo da bude detaljnije obrađeno u Strategiji i da je neophodno posvetiti više pažnje pristupačnosti javnih institucija licima s invaliditetom.

Predsjednik NVO Evropski pokret u Crnoj Gori Momčilo Radulović je ocijenio da rješenja iz Strategije proširenja treba da budu konkretnija i dodatno unaprijeđena. Pozvao je komesara Hana da češće obilazi naš region, kao i da prisustvuje Regionalnoj konvenciji o evropskoj integraciji zemalja Zapadnog Balkana, koja se održava 15. juna.

Odgovarajući na pitanja i komentare učesnika diskusije, komesar za politiku evropskog susjedstva i pregovore o proširenju Johan Han je saopštio da evropska integracija treba da bude nacionalni cilj koji treba da ujedini sve subjekte. Kazao je da nije važno samo usklađivanje zakonodavstva, već i krajnja implementacija propisa u praksi. On je pozdravio povratak dijela opozicije u Skupštinu i zatražio od ostatka opozicije da učini isto, jer politička debata treba da se odvija u Skupštini. Istakao je da je Evropska unija naučila neke lekcije iz prošlosti iz prethodnih talasa proširenja, a postoje određene kritike unutar EU da se išlo prebrzo sa prihvatanjem nekih od država kandidata. Han je naveo da je njegova vizija da svaka nova država članica treba da postane punopravna članica evropske porodice od prvog dana. Naglasio je da Strategija proširenja ne može da obuhvati svaki element, ali da pitanja koja se odnose na rodnu ravnopravnost, manjine, lica s invaliditetom i slično, predstavljaju djelove različitih pregovaračkih poglavlja.

Govoreći o problemu nezaposlenosti mladih, obrazovanih ljudi, ukazao je da žele da spriječe takozvani „odliv mozgova“. Značajno je da se steknu međunarodna iskustva, ali bi cilj trebalo da bude da se većina mladih ljudi vrati u svoje države i doprinese daljem razvoju društva. Evropski komesar je poručio da bez ekonomskog razvoja nijedna država neće biti prihvaćeni partner u evropskoj porodici i podvukao da uz ekonomski, ide i razvoj vladavine prava. Uz konstataciju da je Crna Gora imala odličnu turističku sezonu, upozorio je da nije dobro da privreda jedne države previše zavisi od jednog sektora.

U vezi sa javnim servisom, Han je istakao da je od presudnog značaja da se novinarima i urednicima garantuje da budu nezavisni i da imaju neophodna finansijska sredstva. Ocijenio je da ova oblast zavisi od pregovora u zemlji i da je potrebno naći adekvatno rješenje, a Evropska unija može pružiti određene informacije i primjere iz drugih zemalja. Potcrtao je da se sudske odluke moraju poštovati i implementirati, bez obzira na to da li smo saglasni sa istima.

Po pitanju dobrosusjedskih odnosa, EU je stekla iskustva iz prethodnih proširenja, zbog čega neće prihvatati nove države, koje imaju neriješene sukobe sa svojim susjedima. Izrazio je spremnost za pružanje pomoći i podrške u rješavanju tih pitanja.

Govoreći o uspjesima u procesu pristupanja, Han je istakao da je Crna Gora najnaprednija, sa 30 otvorenih poglavlja, određenim brojem njih koji su u pripremi za otvaranje, kao i vanjskom politikom koja je u potpunosti usklađena sa evropskom.

Odgovarajući na pitanje Borisa Raonića iz NVO Građanska alijansa, evropski komesar je istakao da se Strategija proširenja ne odnosi samo na region, već i na Evropsku uniju, te da pripremaju teren za prijem novih država članica. Lideri zemalja članica su svjesni da je integracija svih država Zapadnog Balkana potrebna i korisna, a neophodno je da rade na stavovima javnog mnjenja, kako bi i građani prihvatili proširenje EU.

Evropski komesar je zaključio da ukoliko želimo da postanemo članica Evropske unije do 2025. godine, pristupne pregovore treba da završimo do 2023. godine. Iako preostaje još puno posla, cijeni da je Crna Gora motivisana da realizuje ovaj cilj, za koji on smatra da je prilično ambiciozan, ali ostvariv u bliskoj budućnosti.

Predsjednik Odbora za evropske integracije Adrijan Vuksanović je zaključio sjednicu uz zahvalnost evropskom komesaru na jasnoj podršci evropskoj integraciji Crne Gore, kao i svim učesnicima sjednice na konstruktivnoj diskusiji.

Sjednica je završena u 18:50 časova.

**SARADNICA U SEKRETARIJATU
ODBORA ZA EVROPSKE
INTEGRACIJE**

Sanja Bulatović

**v.d. SEKRETARA ODBORA ZA
MEĐUNARODNE ODNOSI I
ISELJENIKE**

mr Jasmin Bojadžić

**PREDSJEDNIK
ODBORA ZA EVROPSKE
INTEGRACIJE**

Adrijan Vuksanović

**PREDSJEDNIK ODBORA ZA
MEĐUNARODNE ODNOSI I
ISELJENIKE**

Andrija Nikolić